

каждое преступление должно следовать симметричное (справедливое) наказание»; зло должно быть наказано, а применение наказания является долгом государства перед своими гражданами. В свою очередь сторонники морализма указывали на аморальность всякого насилия и, потому, неприемлемость правового наказания.

Поскольку как для пенологии, так и для уголовно-правовой доктрины в целом опасны обе крайности: и абсолютный морализм, и легализм в чистом виде (См: Бундаева О. А. Нравственные основы наказания : автореф. дис...канд. филос. наук. Саранск, 2009), целесообразным видится поиск консенсуса между данными позициями и учёт личных, общественных и государственных интересов.

Изучение наказания, как сложного культурного явления и его аксиологических основ позволит не только постичь прошлое, но и найти пути выхода из сложных нравственно-правовых ситуаций настоящего и будущего. Поскольку понимание сущности наказания зависит от идеологических установок в обществе, следует учитывать все культурные детерминанты оказывающие влияние на формирование мировоззрения, правосознания и правовой культуры. В свою очередь формирование правовой культуры, а, равно, правильного, адекватного отношения к преступнику, определения наказания как средства, а не как цели борьбы с преступлениями возможно только в обществе, где правовые, моральные и религиозные воззрения находятся в процессе взаимовлияния, а государство способно на конструктивный диалог с Церковью.

ВОЛОШИНА К. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального права

ЗАСАДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ СУДУ: ГАРАНТІЇ ТА РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ

Виконання судового рішення є кінцевою стадією судового захисту.

За загальним правилом обов'язковими до виконання є судові рішення (постанови та ухвали), що набрали законної сили. Постанова або ухвала суду, що набрали законної сили, підлягають виконанню на всій території України. Рішення суду може бути виконано в добровільному, або в примусовому порядку.

Примусове виконання рішень в Україні покладається на Державну виконавчу службу, яка входить до системи органів Міністерства юстиції України.

Проблемі невиконання рішення суду, яке відноситься до злочину проти правосуддя, присвячено багато часу та досліджень вчених України та Росії, таких як Борисов В. І., Бажанов М. І., Гарелік О. С., Лобанова Л. В., С. М. Родочинський, Тітюгіна В. І., Тіхенко С. І., та багато інших, труди яких були направлені на вдосконалення кримінального закону та його застосування. Підвищена увага до цього питання пов'язана із тим, що кількість випадків невиконання рішення суду збільшуються з кожним роком. Практика свідчить, що у 2010 р. за цей злочин було засуджено 78 осіб, в 2011 р. — 133 особи, а вже у 2012 р. — 143 особи, що майже в 2 рази більше, ніж у 2010 р. Варто зауважити, що рішення не виконуються як фізичними особами, так і службовими особами України тощо. Однією із основ правової держави є незалежне правосуддя, сила якого гарантується не тільки «на словах», але і підтверджується на практиці. Саме тому, вдосконалення законодавства в цій сфері є актуальним на сьогоднішній час.

Одним із основних законів, який регулює дану сферу, є Закон України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 р. Даний закон надає можливість боржнику добровільно виконати рішення.

Виконавче провадження, як завершальна стадія судового провадження та примусове виконання рішень інших органів (посадових осіб) — це сукупність дій органів і посадових осіб, зазначених Законом України «Про виконавче провадження» та спрямованих на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які здійснюються на підставах, у спосіб та в межах повноважень, визначених Законом, іншими нормативно-правовими актами, виданими відповідно до Закону та інших законів, а також рішеннями, що відповідно до Закону підлягають примусовому виконанню.

Згідно ст. 89 Закону України «Про виконавче провадження» у разі невиконання без поважних причин у встановленому державним виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, йому виноситься постановою про стягнення певних штрафів. У разі повторного невиконання рішення боржником без поважних причин державний виконавець у тому ж порядку накладає на нього штраф у подвійному розмірі та звертається до правоохоронних органів з поданням про притягнення боржника до кримінальної відповідальності відповідно до Кримінального Кодексу України.

Слід зауважити, що до 2010 р. Кримінальний Кодекс встановлював кримінальну відповідальність за невиконання рішення суду тільки для службових осіб. На сьогоднішній час, умисне невиконання судового рішення є злочином не = також і для фізичних осіб. Після внесення змін до КК України та до закону «Про судову острій і статус суддів», Венеціанська комісія, яка робила висновки по цьому питанню, зауважила, що у разі, якщо боржник не виконує рішення суду, важливо знайти можливість забезпечення повернення ним боргу. Відтак, покарання

боржника ані прискорить виконання судового рішення про виплату боргу, ані адекватно компенсує кредиторів наслідки затримки виплат. Тобто Кримінальний Кодекс України встановлює покарання у виді штрафів або позбавлення волі на певний строк, але, при цьому, що буде робити, наприклад, кредитор. На користь якого було винесено судове рішення та перед яким боржник несе певні обов'язки.

Загострення питання невиконання рішення суду тісно пов'язано із загальною ситуацією у нашій державі. Потреби суспільства зростають, бізнес намагається розвиватись, рівень товарів, які надходять до продажу збільшується — процес укладання певних договорів, які несуть за собою обов'язки та права зростає теж. Але, на фоні всього цього, економічні проблеми, присутні на сьогоднішній час в Україні, ведуть до все частішої неможливості виконання договірних обов'язків певними суб'єктами. Саме тому, державою були зроблені деякі кроки по вирішенню ситуації невиконання рішення суду в тих випадках, коли боржник не може виконати рішення суду.

1 січня 2013 р. в Україні вступив в силу новий закон «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень». У разі неможливості боржником, державним органом чи державним підприємством самостійно виконати рішення суду, його виконує Державна казначейська служба України за рахунок бюджетних коштів. Згідно цього закону, держава гарантує виконання рішення суду про стягнення коштів та зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за яким є державний орган, державні підприємство, установа, організація або юридична особа, при мусова реалізація майна якої забороняється згідно із законодавством.

Цей закон є позитивним кроком в розвитку питання невиконання рішення суду. Але, у графі «Забезпечення виконання рішень суду, що гарантовані державою» йдеться мова про забезпечення заборгованостей кредиторам за рахунок державного бюджету. Враховуючи сьогоднішню ситуацію, коли державна казна не справляється навіть з обов'язковими виплатами заробітних плат та змушена урізати певні розтрата, де гарантії того, що потреби кредиторів, навіть при наявності позитивного судового рішення, будуть забезпечені? Поки що, гарантії пишуться у законах, які, за вищенаведених обставин, не можуть бути виконані. Також, автор статті хоче зауважити, що Кримінальним кодексом країни не встановлюється кримінальна відповідальність юридичних осіб або державних органів. Але, в більшості випадків, не виконуються рішення саме цими особами. При невиконанні судового рішення ще й досі виникає багато питань, які пов'язані із прогалинами у законодавстві України. Закон має не тільки бути написаний на папері та доведений до всього суспільства, але й виконуватись чітко та вчасно, саме тоді авторитет державної влади буде зростати та укріплятись.